

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjon

2013/0307(COD)

27.11.2013

*****I**

RAPORTI PROJEKT

Ettepanek võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus invasiivsete võõrliikide sissetoomise ja levimise ennetamise ja ohjamise kohta (COM(2013)0620 – C7-0264/2013 – 2013/0307(COD))

Keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjon

Raportöör: Pavel Poc

Kasutatud tähised

- * nõuandemenetlus
- *** nõusolekumenetlus
- ***I seadusandlik tavamenetlus (esimene lugemine)
- ***II seadusandlik tavamenetlus (teine lugemine)
- ***III seadusandlik tavamenetlus (kolmas lugemine)

(Märgitud menetlus põhineb õigusakti eelnõus esitatud õiguslikul alusel.)

Õigusakti eelnõu muudatusettepanekud

Kahes veerus esitatud Euroopa Parlamendi muudatusettepanekud

Välja jäetav tekst on märgistatud vasakpoolses veerus ***paksus kaldkirjas***. Asendatav tekst on märgistatud mõlemas veerus ***paksus kaldkirjas***. Uus tekst on märgistatud parempoolses veerus ***paksus kaldkirjas***.

Iga muudatusettepaneku päise esimene ja teine rida näitavad ära läbivaadatava õigusakti eelnõu asjaomase tekstiosa. Kui muudatusettepanek puudutab kehtivat õigusakti, mida õigusakti eelnõus soovitakse muuta, märgitakse päises lisaks kolmandale reale viide kehtivale õigusaktile ja neljandale reale viide muudetavale sättele.

Konsolideeritud tekstina esitatud Euroopa Parlamendi muudatusettepanekud

Uued tekstiosad on märgistatud ***paksus kaldkirjas***. Välja jäetud tekstiosad on tähistatud sümboliga ■ või läbi kriipsutatud. Teksti asendamise puhul on uus tekst märgistatud ***paksus kaldkirjas*** ja asendatav tekst kustutatud või läbi kriipsutatud.

Erandina ei tähistata teenistuste tehtud puhtalt tehnilist laadi muudatusi lõpliku teksti vormistamiseks.

SISUKORD

	lk
EUROOPA PARLAMENDI SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI PROJEKT	5
SELETUSKIRI	39

EUROOPA PARLAMENDI SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI PROJEKT

ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus invasiivsete võõrliikide sissetoomise ja levimise ennetamise ja ohjamise kohta
(COM(2013)0620 – C7-0264/2013 – 2013/0307(COD))

(Seadusandlik tavamenetlus: esimene lugemine)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut Euroopa Parlamendile ja nõukogule (COM(2013)0620),
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 2 ja artikli 192 lõiget 1, mille alusel komisjon esitas ettepaneku Euroopa Parlamendile (C7-0264/2013),
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 3,
 - võttes arvesse Austria Liidunõukogu poolt subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtete kohaldamist käsitleva protokoll nr 2 alusel esitatud põhjendatud arvamust, mille kohaselt seadusandliku akti eelnõu ei vasta subsidiaarsuse põhimõttele,
 - võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee ... arvamust¹,
 - olles konsulteerinud Regioonide Komiteega,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 55,
 - võttes arvesse keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni raportit ning rahvusvahelise kaubanduse komisjoni ja kalanduskomisjoni arvamusi (A7-0000/2013),
1. võtab vastu allpool toodud esimese lugemise seisukoha;
 2. palub komisjonil ettepaneku uuesti Euroopa Parlamendile saata, kui komisjon kavatseb seda oluliselt muuta või selle muu tekstiga asendada;
 3. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

¹ *Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata.

Muudatusettepanek 1

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 1

Komisjoni ettepanek

(1) Võõrliikide – loomade, taimede, seente või mikroorganismide – esinemine uutes kohtades ei ole alati murettekitav. Märkimisväärne osa võõrliikidest võib aga muutuda invasiivseks ja kahjustada rängalt bioloogilist mitmekesisust ja ökosüsteemi teenuseid ning avaldada muud majanduslikku ja sotsiaalset mõju, mida tuleks vältida. Ligikaudu 12 000 Euroopa Liidus ja teistes Euroopa riikides esinevatest liikidest on võõrliigid, millest hinnanguliselt **umbes 10–15 %** on invasiivsed.

Muudatusettepanek

(1) Võõrliikide – loomade, taimede, seente või mikroorganismide – esinemine uutes kohtades ei ole alati murettekitav. Märkimisväärne osa võõrliikidest võib aga muutuda invasiivseks ja kahjustada rängalt bioloogilist mitmekesisust ja ökosüsteemi teenuseid ning avaldada muud majanduslikku ja sotsiaalset mõju, mida tuleks vältida. Ligikaudu 12 000 Euroopa Liidus ja teistes Euroopa riikides esinevatest liikidest on võõrliigid, millest **üle 40% on osades Euroopa riikidest pärismaised ja sattunud muudesse Euroopa riikidesse inimtegevuse tagajärjel**; hinnanguliselt **10–15 %** on invasiivsed.

Or. en

Selgitus

Määrusest ei tohiks välja jätta liike, mis on ühes biogeograafilises piirkonnas pärismaised, kuid teises invasiivsed võõrliigid. Invasiivne liik, mille puhul oleks kasu ELi koostöömeetmetest, on kogu ELi puudutav probleem, olgu liik siis ELis pärismaine või mitte.

Muudatusettepanek 2

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 10

Komisjoni ettepanek

(10) Kuna invasiivseid võõrliike on palju, on oluline tagada, et kõigepealt käsitletakse neid invasiivseid võõrliike, mida peetakse kogu liidu jaoks probleemseteks. Seepärast tuleks koostada kogu liidu jaoks probleemseteks peetavate invasiivsete

Muudatusettepanek

(10) Kuna invasiivseid võõrliike on palju, on oluline tagada, et kõigepealt käsitletakse neid invasiivseid võõrliike, mida peetakse kogu liidu jaoks probleemseteks. Seepärast tuleks koostada kogu liidu jaoks probleemseteks peetavate invasiivsete

võõrliikide loetelu. Invasiivset võõrliiki tuleks pidada kogu liidu jaoks probleemseks, kui kahju, mida see põhjustab kannatada saanud liikmesriikides, on sedavõrd suur, et see õigustab selliste erimeetmete võtmist, mille reguleerimisala laieneb kogu liidule, sealhulgas liikmesriikidesse, keda kõnealune liik veel ei mõjuta või isegi ei hakka tõenäoliselt mõjutama. Selleks, et kogu liidu jaoks probleemsete invasiivsete võõrliikide osa oleks proportsionaalne, tuleks loetelu välja töötada järg-järgult **nii, et kogu liidu jaoks probleemsete invasiivsete võõrliikide esialgseks piirmääraks seatakse 3 % ligikaudu 1 500 Euroopas leiduvast invasiivsest võõrliigist, ning loetelu** peaks hõlmama eelkõige selliseid liike, mis põhjustavad või võivad põhjustada märkimisväärset majanduslikku kahju, sealhulgas kahju, mis tuleneb bioloogilise mitmekesisuse vähenemisest.

võõrliikide loetelu. Invasiivset võõrliiki tuleks pidada kogu liidu jaoks probleemseks, kui kahju, mida see põhjustab kannatada saanud liikmesriikides, on sedavõrd suur, et see õigustab selliste erimeetmete võtmist, mille reguleerimisala laieneb kogu liidule, sealhulgas liikmesriikidesse, keda kõnealune liik veel ei mõjuta või isegi ei hakka tõenäoliselt mõjutama. Selleks, et kogu liidu jaoks probleemsete invasiivsete võõrliikide osa oleks proportsionaalne, tuleks loetelu välja töötada järg-järgult **ja see** peaks hõlmama eelkõige selliseid liike, mis põhjustavad või võivad põhjustada märkimisväärset majanduslikku kahju, sealhulgas kahju, mis tuleneb bioloogilise mitmekesisuse vähenemisest.

Or. en

Selgitus

Soovitatud piirmäär – 50 invasiivset võõrliiki – on ettepaneku tõsine komistuskivi ja seda mõjuhinnangus ei käsitleta. Mõjuhinnangu kohaselt ei ole sellealane piirang tulevikku silmas pidades mõistlik. Euroopas kohanduvate invasiivsete võõrliikide arv tuleks viia miinimumini ja vähemalt kõige kahjulikumate invasiivsete võõrliikide mõju vastuvõetavale tasemele kärpimiseks tuleks võtta ohjamismeetmeid. Selle jaoks ei eksisteeri aga eksperdiarvamuse kohaselt kvantitatiivset eesmärki.

Muudatusettepanek 3

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 11

Komisjoni ettepanek

(11) Peamine vahend nende uute eeskirjade kohaldamiseks on kriteeriumid, mille alusel kogu liidu jaoks probleemseteks peetavad invasiivsed võõrliigid loetellu kantakse. Komisjon **teeb kõik endast**

Muudatusettepanek

(11) Peamine vahend nende uute eeskirjade kohaldamiseks on kriteeriumid, mille alusel kogu liidu jaoks probleemseteks peetavad invasiivsed võõrliigid loetellu kantakse. **Seega peaks komisjon võtma**

oleneva, et esitada komiteele kõnealustel kriteeriumidel põhineva loetelu *ettepanek ühe aasta* jooksul pärast *kõnealuse õigusakti* jõustumist. Kriteeriumid peaksid sisaldama riskianalüüsi nende kohaldatavate sätete alusel, mis on kokku lepitud Maailma Kaubandusorganisatsiooni lepingutes liike käsitlevate kaubanduspiirangute kehtestamise kohta.

kõnealustel kriteeriumidel põhineva *esimese* loetelu vastu *18 kuu* jooksul pärast *käesoleva määruse* jõustumist. Kriteeriumid peaksid sisaldama riskianalüüsi nende kohaldatavate sätete alusel, mis on kokku lepitud Maailma Kaubandusorganisatsiooni lepingutes liike käsitlevate kaubanduspiirangute kehtestamise kohta.

Or. en

Selgitus

Kogu liidu jaoks probleemsete invasiivsete võõrliikide esmase loetelu vastuvõtmise konkreetse kuupäeva kehtestamine on oluline, et tagada uute sätete tulemuslik rakendamine. Lisaks muudab see kogu protsessi läbipaistvamaks ja annab sidusrühmadele võimaluse uue õigusaktiga kohaneda ja sellele reageerida.

Muudatusettepanek 4

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 14 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(14 a) Mõned liigid, mis on liidus tervikuna invasiivsed, on mõnes konkreetsetes liikmesriigis pärismaised. Seega on asjakohane, et sätteid, mis seonduvad kogu liidu jaoks probleemseks peetava invasiivse võõrliigiga, mis on ühes liikmesriigis pärismaine, ei kohaldataks sellise liikmesriigi territooriumil (välja arvatud ohjeldamismeetmed, et vältida liigi levimist teistesse liikmesriikidesse). Lisaks tuleks kehtestada paindlikud võimalused selleks, et liikmesriigid saaksid taotleda teatavate käesoleva määruse sätete puhul konkreetse erandi tegemist – näiteks seoses võõrliikidega, mis ei ole nende territooriumil invasiivsed, või seoses eriliselt keeruliste sotsiaal-majanduslike tingimustega, mille tõttu oleks meetmete võtmine erakordselt kulukas ja

**saavutatava kasuga võrreldes
ebaproportsionaalne ning mis takistaks
vajalike meetmete nõuetekohast
rakendamist.**

Or. en

Selgitus

Liikmesriikidel on vaja suuremat paindlikkust, eelkõige selleks, et käsitleda liike, mis on ühes piirkonnas pärismaised ja teises invasiivsed. Erandeid tuleks võimaldada ainult seda taotleva liikmesriigi jaoks. Erandid tuleks ette näha ka juhtudeks, kus tegemist on eriliselt keeruliste sotsiaal-majanduslike tingimustega, nii et vajalike meetmete võtmisega seotud kulud takistaksid meetmete nõuetekohast rakendamist.

Muudatusettepanek 5

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 18 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

***(18 a) Liikmesriikidel tuleks lubada
säilitada või võtta vastu invasiivsete
võõrliikide ohjamise riiklikud eeskirjad,
mille nõuded on käesolevas määruuses
sätestatust rangemad.***

Or. en

Selgitus

Praegu kehtib liikmesriikides seoses invasiivsete võõrliikidega mitmesuguseid impordi-, kaubandus- ja/või turunduskeelde. Need on praeguseks kehtestatud 13 liikmesriigis. Lähtudes teadmisest, et vahendite piiratus võib teatavate meetmete rakendamist takistada, tuleb süsteem kujundada nii, et see võimaldaks võimalikult suurt paindlikkust ning arvestaks asjaoluga, et liikmesriikides on invasiivsete võõrliikide tõrjeks juba teatavaid meetmeid võetud. Seetõttu peab olema selge, et liikmesriigid võivad kehtestada või säilitada rangemad meetmed.

Muudatusettepanek 6

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 19

Komisjoni ettepanek

(19) Liikmesriikidel peaks olema võimalik võtta **rangemaid meetmeid invasiivsete võõrliikide tõrjeks ja rakendada ennetavalt meetmeid** kõigi selliste liikide suhtes, mis ei ole kantud kogu liidu jaoks probleemsete võõrliikide loetellu. Selleks, et võtta loetellu kandmata liikide suhtes ennetavam seisukoht, tuleks nõuda, selliste invasiivsete võõrliikide keskkonda viimiseks, mis ei ole kantud kogu liidu jaoks probleemsete invasiivsete võõrliikide loetellu, kuid mille puhul liikmesriigid on leidnud tõendeid, et need liigid kujutavad endast riski, taotletakse luba. Vesiviljeluses invasiivsete võõrliikide kasutuselevõtuks vajalike lubade andmise üksikasjalikud eeskirjad on juba sätestatud nõukogu määruses (EÜ) nr 708/2007 ning liikmesriigid peaksid neid sellega seoses arvesse võtma.

Muudatusettepanek

(19) Liikmesriikidel peaks olema võimalik võtta kõigi selliste liikide suhtes, mis ei ole kantud kogu liidu jaoks probleemsete võõrliikide loetellu, **ennetavalt meetmeid, reguleerides näiteks nendega kauplemist, nende kasutamist, vedu ja loodusesse viimist**. Selleks, et võtta loetellu kandmata liikide suhtes ennetavam seisukoht, tuleks nõuda, selliste invasiivsete võõrliikide keskkonda viimiseks, mis ei ole kantud kogu liidu jaoks probleemsete invasiivsete võõrliikide loetellu, kuid mille puhul liikmesriigid on leidnud tõendeid, et need liigid kujutavad endast riski, taotletakse luba. Vesiviljeluses invasiivsete võõrliikide kasutuselevõtuks vajalike lubade andmise üksikasjalikud eeskirjad on juba sätestatud nõukogu määruses (EÜ) nr 708/2007 ning liikmesriigid peaksid neid sellega seoses arvesse võtma.

Or. en

Selgitus

Koostada tuleks kõige sobivamate meetmete mitteammendav näidisloetelu. Liikmesriikide võimalust kehtestada rangemad meetmed käsitletakse eraldi põhjenduses.

Muudatusettepanek 7

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 21

Komisjoni ettepanek

(21) Et töötada välja piisav teadmistebaas invasiivsete võõrliikidega seotud probleemide lahendamiseks, on oluline, et liikmesriigid viiksid läbi uuringuid nende

Muudatusettepanek

(21) Et töötada välja piisav teadmistebaas invasiivsete võõrliikidega seotud probleemide lahendamiseks, on oluline, et liikmesriigid viiksid läbi uuringuid nende

liikide kohta ning teostaksid nende üle seiret ja järelevalvet. Kõige sobivamad vahendid uute invasiivsete võõrliikide varajaseks avastamiseks ja juba kohandunud liikide leviku kindlakstegemiseks on seiresüsteemid. Selliste süsteemide kehtestamiseks peaksid liikmesriigid tegema nii konkreetse eesmärgiga kui ka üldiseid uuringud ning kaasama eri sektoreid ja sidusrühmi, sealhulgas kohalikke kogukondi. Seiresüsteemides peaks pidevat tähelepanu pöörama igale uuele invasiivsele võõrliigile mis tahes Euroopa Liidu paigas. Tulemuslikkuse ja kulutasuvuse huvides tuleks kohaldada olemasolevaid liidu õigusaktidega ettenähtud piirikontrolli-, järelevalve- ja seiresüsteeme, eelkõige neid, mis on sätestatud direktiivides 2009/147/EÜ, 92/43/EMÜ, 2008/56/EÜ ja 2000/60/EÜ.

liikide kohta ning teostaksid nende üle seiret ja järelevalvet. Kõige sobivamad vahendid uute invasiivsete võõrliikide varajaseks avastamiseks ja juba kohandunud liikide leviku kindlakstegemiseks on seiresüsteemid. Selliste süsteemide kehtestamiseks peaksid liikmesriigid tegema nii konkreetse eesmärgiga kui ka üldiseid uuringud ning kaasama eri sektoreid ja sidusrühmi, sealhulgas kohalikke kogukondi. Seiresüsteemides peaks pidevat tähelepanu pöörama igale uuele invasiivsele võõrliigile mis tahes Euroopa Liidu paigas **ning selle eesmärk peaks olema eelkõige äärmiselt tulemusliku ja sidusa arusaama loomine olukorrast liidu tasandil.** Tulemuslikkuse ja kulutasuvuse huvides tuleks kohaldada olemasolevaid liidu õigusaktidega ettenähtud piirikontrolli-, järelevalve- ja seiresüsteeme, eelkõige neid, mis on sätestatud direktiivides 2009/147/EÜ, 92/43/EMÜ, 2008/56/EÜ ja 2000/60/EÜ.

Or. en

Selgitus

Teadmistebaasi tagamise süsteeme (hoiatus-, teavitamis- ja järelmeetmete süsteemid) ei tohiks jätta ainult üksikute riikide hooleks, need peaksid pigem looma äärmiselt tulemusliku ja sidusa arusaama olukorrast ELi tasandil ning kogu invasiivsete võõrliikide ohjamise tsüklist.

Muudatusettepanek 8

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 25

Komisjoni ettepanek

(25) Invasiivsed võõrliigid kahjustavad ökosüsteeme ja vähendavad nende vastupanuvõimet. Seepärast **on vaja** võtta taastamismeetmeid, et tugevdada ökosüsteemide vastupanuvõimet

Muudatusettepanek

(25) Invasiivsed võõrliigid kahjustavad ökosüsteeme ja vähendavad nende vastupanuvõimet. Seepärast **tuleks** võtta **proportsionaalseid** taastamismeetmeid, et tugevdada ökosüsteemide vastupanuvõimet

invasioonile, korvata tekitatud kahju ja tugevdada liikide ja nende elupaikade kaitsestaatust kooskõlas direktiivi 2009/147/EÜ artikliga 4 ja direktiivi 92/43/EMÜ artikliga 6, parandada siseveekogude, üleminekuvee, rannikuvee ja põhjavee ökoloogilist seisundit kooskõlas direktiivi 2000/60/EÜ artikliga 11 ning mereakvatooriumi keskkonnaseisundit kooskõlas direktiivi 2008/56/EÜ artikliga 13.

invasioonile, korvata tekitatud kahju ja tugevdada liikide ja nende elupaikade kaitsestaatust kooskõlas direktiivi 2009/147/EÜ artikliga 4 ja direktiivi 92/43/EMÜ artikliga 6, parandada siseveekogude, üleminekuvee, rannikuvee ja põhjavee ökoloogilist seisundit kooskõlas direktiivi 2000/60/EÜ artikliga 11 ning mereakvatooriumi keskkonnaseisundit kooskõlas direktiivi 2008/56/EÜ artikliga 13.

Or. en

Selgitus

Taastamismeetmed on sageli kulukamad kui hävitamine ning liikmesriigid ei pruugi kaasnevate kulude tõttu kogu liidu jaoks probleemseid invasiivseid võõrliike alati hävitada.

Muudatusettepanek 9

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 26

Komisjoni ettepanek

(26) Invasiivsete võõrliikidega seotud probleemide lahendamise süsteem peaks toetuma kesksele teabesüsteemile, mis koondab olemasolevat teavet liidus esinevate võõrliikide kohta ja võimaldab juurdepääsu teabele liikide esinemise, leviku, ökoloogia ja varasema invasiooni kohta ning kogu muule teabele, mida on vaja meetmete ja ohjamisega seotud otsuste tegemiseks.

Muudatusettepanek

(26) Invasiivsete võõrliikidega seotud probleemide lahendamise süsteem peaks toetuma kesksele teabesüsteemile, mis koondab olemasolevat teavet liidus esinevate võõrliikide kohta ja võimaldab juurdepääsu teabele liikide esinemise, leviku, ökoloogia ja varasema invasiooni kohta ning kogu muule teabele, mida on vaja meetmete ja ohjamisega seotud otsuste tegemiseks. ***Keskse teabesüsteemi väljatöötamisel peaks komisjon saama toetuda ka Euroopa Keskkonnaametile, kui meetme laad ja ameti konkreetne pädevus seda nõuetekohaselt õigustab. Kui komisjon otsustab seda teha, peaks ta võtma nõuetekohaselt arvesse ameti juhtimisstruktuurile ning selle rahalistele ja inimressurssidele avaldatavat mõju.***

Selgitus

Keskne koordineeritud teabesüsteem on kavandatavate meetmete edu pant ning komisjon peaks kasutama selle rakendamise toetamiseks kõiki olemasolevaid vahendeid, sh eelkõige Euroopa Keskkonnaameti vägagi asjakohaseid eksperditeadmisi. Töötajaid tuleks eraldada vastavalt vajadusele, võttes ülesannete delegeerimisel loomulikult arvesse kulutasuvust.

Muudatusettepanek 10**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 27***Komisjoni ettepanek*

(27) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. mai 2003. aasta direktiiviga 2003/35/EÜ, milles on sätestatud üldsuse kaasamine teatavate keskkonnaga seotud kavade ja programmide koostamisse,²¹ on loodud raamistik avalikuks konsultatsiooniks keskkonnaga seotud otsuste vastuvõtmisel. Invasiivsete võõrliikidega seoses peaks üldsuse tõhus kaasamine otsuste tegemisse võimaldama üldsusel väljendada ja otsustajatel arvesse võtta arvamusi ja probleeme, mis võivad olla selliste otsuste puhul asjakohased, ning suurendada otsustamisprotsessi vastutustundlikkust ja läbipaistvust, panustada üldsuse teadlikkusesse keskkonnaküsimustes ning avaldada toetust vastuvõetavatele otsustele.

²¹ ELT L 156, 25.6.2003, lk 17.

Muudatusettepanek

(27) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. mai 2003. aasta direktiiviga 2003/35/EÜ, milles on sätestatud üldsuse kaasamine teatavate keskkonnaga seotud kavade ja programmide koostamisse,²¹ on loodud raamistik avalikuks konsultatsiooniks keskkonnaga seotud otsuste vastuvõtmisel. Invasiivsete võõrliikidega seoses peaks üldsuse tõhus kaasamine otsuste tegemisse võimaldama üldsusel väljendada ja otsustajatel arvesse võtta arvamusi ja probleeme, mis võivad olla selliste otsuste puhul asjakohased, ning suurendada otsustamisprotsessi vastutustundlikkust ja läbipaistvust, panustada üldsuse teadlikkusesse keskkonnaküsimustes ning avaldada toetust vastuvõetavatele otsustele. ***Üldsuse varajane ja tulemuslik kaasamine on eriliselt oluline kogu liidu jaoks probleemsete invasiivsete võõrliikide loetelu vastuvõtmise või ajakohastamise ning liikmesriikide tegevuskavade ja meetmete kehtestamise ajal.***

²¹ ELT L 156, 25.6.2003, lk 17.

Selgitus

Üldsus on piiravate meetmete suhtes alati väga tundlik. Invasiivsete võõrliikidega tegelemisel ei ole võimalik üldsuse tõhusa toetuseta edu saavutada.

Muudatusettepanek 11

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 27 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(27 a) Käesoleva määruse rakendamine, eelkõige seoses kogu liidu jaoks probleemsete invasiivsete võõrliikide loetelu koostamise ja ajakohastamise, riskihindamise elementide, kiireloomuliste meetmete ja kiire hävitamisega invasiooni varajases etapis, peaks põhinema usaldusväärsetel teaduslikel andmetel, mis eeldab teadusringkondade pidevat ja tõhusat kaasatust. Teadlaste abi tuleks aktiivselt otsida nendega korrapärase konsulteerimise kaudu ning eelkõige komisjoni nõustava sihtotstarbelise organi (teadusfoorum) moodustamise abil.

Or. en

Selgitus

Võttes arvesse määruse laia reguleerimisala, on äärmiselt oluline luua sihtotstarbeline tehniline/teaduslik organ, nn teadusfoorum, kes toestaks otsustamisprotsessi eksperditeadmistega.

Muudatusettepanek 12

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 28

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

*(28) Selleks et tagada ühtsed tingimused käesoleva määruse rakendamiseks, **kogu liidu jaoks probleemsete invasiivsete***

*(28) Selleks et tagada ühtsed tingimused käesoleva määruse rakendamiseks, **konkreetsete erandite tegemiseks riikidele***

võõrliikide loetelu vastuvõtmiseks ja ajakohastamiseks, erandite tegemiseks kiire hävitamise kohustusest ning liidu kiireloomuliste meetmete vastuvõtmiseks, tuleks rakendusvolitused anda komisjonile. Neid volitusi tuleks kasutada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrusega (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisevolituste teostamise suhtes²².

²² ELT L 55, 28.2.2011, lk 13.

ja erandite tegemiseks kiire hävitamise kohustusest ning liidu kiireloomuliste meetmete vastuvõtmiseks, tuleks rakendusvolitused anda komisjonile. Neid volitusi tuleks kasutada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrusega (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisevolituste teostamise suhtes²².

²² ELT L 55, 28.2.2011, lk 13.

Or. en

Muudatusettepanek 13

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 29

Komisjoni ettepanek

(29) Selleks et võtta arvesse teaduse uusimaid arengusuundi keskkonna valdkonnas, peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte, et määrata kindlaks, mille alusel järeldada, kas invasiivne võõrliik on suuteline looma elujõulist populatsiooni ning levima, samuti selleks, et sätestada riskihindamise ühised elemendid. On eriti oluline, et komisjon peaks oma ettevalmistava töö käigus asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil. Delegeeritud õigusaktide ettevalmistamisel ja koostamisel peaks komisjon tagama asjaomaste dokumentide sama- ja õigeaegse ning asjakohase edastamise Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

Muudatusettepanek

(29) Selleks et võtta arvesse teaduse uusimaid arengusuundi keskkonna valdkonnas, peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte, et **koostada ja ajakohastada kogu liidu jaoks probleemsete invasiivsete võõrliikide loetelu**, määrata kindlaks, mille alusel järeldada, kas invasiivne võõrliik on suuteline looma elujõulist populatsiooni ning levima, samuti selleks, et sätestada riskihindamise ühised elemendid. On eriti oluline, et komisjon peaks oma ettevalmistava töö käigus asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil. Delegeeritud õigusaktide ettevalmistamisel ja koostamisel peaks komisjon tagama asjaomaste dokumentide sama- ja õigeaegse ning asjakohase edastamise Euroopa Parlamendile ja

nõukogule.

Or. en

Muudatusettepanek 14

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 2 – lõige 2 – punkt b

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(b) direktiivi 2001/18/EÜ artiklis 2 määratletud geneetiliselt muundatud organismidele;

välja jäetud

Or. en

Selgitus

Vaja on jälgida ka potentsiaalselt ohtlikku nn superumbrohtu, mis võib tõsiselt ohustada bioloogilist mitmekesisust nii looduslikes kui ka linnalistes ökosüsteemides. GMOde testimist, levitamist ja turulelaskmist reguleeriv õigusraamistik võib olla paljuski sarnane võõrliikide sissetoomist reguleerivate meetmetega. Mõnedes riikides, eelkõige näiteks Uus-Meremaal, käsitletakse GMOsid samades õigusaktides, millega reguleeritakse võõrliikide sissetoomist.

Muudatusettepanek 15

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 3 – punkt 1

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(1) „võõrliik” – elusisend, mis kuulub looma-, taime-, seene- või mikroorganismi liiki, alamliiki või madalamasse taksonoomilisse üksusesse, sealhulgas ***kõik selliste liikide*** osad, sugurakud, seemned, munad või levised, aga ka hübriidid, sordid või tõud, mis on viidud sisse väljapoole nende tänapäevast või ajaloolist looduslikku levilat ja mis suudavad uues levilas ellu jääda ja hiljem paljuneda;

(1) „võõrliik” – elusisend, mis kuulub looma-, taime-, seene- või mikroorganismi liiki, alamliiki või madalamasse taksonoomilisse üksusesse, sealhulgas ***sellise liigi mis tahes arenguetappi, nende isendite*** osad, sugurakud, seemned, munad või levised, aga ka ***igasugused metsistunud kultuurliigid***, hübriidid, sordid või tõud, mis on viidud sisse väljapoole nende tänapäevast või ajaloolist looduslikku levilat ja mis suudavad uues levilas ellu jääda ja hiljem paljuneda;

Selgitus

Arenguetapid on olulised eelkõige selgrootute vastsete, nümfide ja nukkude, selgroogsete embrüote ning kahepaiksete ja kalade ontogeneesietappide puhul. Lisaks peaks määratlus hõlmama loomi, nagu jänesed, kodukitsede metsisunud järglased jms, keda käsitletakse juba LIFE projektide sihtobjektidena.

Muudatusettepanek 16**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 3 – punkt 3 a (uus)***Komisjoni ettepanek**Muudatusettepanek*

(3 a) „liikmesriigi jaoks probleemne invasiivne võõrliik” – invasiivne võõrliik, mis ei ole kogu liidu jaoks probleemne, kuid mille puhul on selle keskkonda viimise ja seal levimise kahjulik mõju, isegi kui see ei ole täielikult kindlaks tehtud, liikmesriigi hinnangul tema territooriumil märkimisväärne;

Selgitus

Kui eraldi mõistena on määratletud kogu liidu jaoks probleemne invasiivne võõrliik, tuleks järjepidevuse huvides määratleda ka liikmesriigi jaoks probleemne invasiivne võõrliik ehk kogu liidu jaoks probleemsete invasiivsete võõrliikide loetellu mittekuuluv invasiivne võõrliik, mille keskkonda viimisel on liikmesriigi hinnangul arvestatav kahjulik mõju, kuigi see ei pruugi olla täielikult kinnitust leidnud. See, kas võõrliiki käsitletakse liikmesriigi jaoks probleemsetena või mitte, on liikmesriigi otsustada.

Muudatusettepanek 17**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 4 – lõige 1***Komisjoni ettepanek**Muudatusettepanek*

1. Komisjon võtab lõikes 2 sätestatud kriteeriumide **põhjal rakendusaktidega**

1. Komisjonile antakse õigus võtta kooskõlas artikliga 23 vastu delegeeritud

vastu kogu liidu jaoks probleemsete invasiivsete võõrliikide loetelu **ning ajakohastab seda. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 22 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.**

õigusakte, et võtta lõikes 2 sätestatud kriteeriumide **alusel** vastu kogu liidu jaoks probleemsete invasiivsete võõrliikide loetelu. **Loetelu koostatakse käesoleva määruse lisas esitatud vormis.**

Or. en

Selgitus

Kogu liidu jaoks probleemsete invasiivsete võõrliikide loetelu on keskse tähtsusega element, mis on tihedalt seotud õigusakti kohaldamisalaga, ning seetõttu tuleks see esitada alusakti lisas. Loetelu lisamine alusaktile võimaldab ühtlasi suuremat õigusselgust kui eraldiseisev loetelu. Seetõttu on asjakohane kasutada määruse lisas esitatud loetelu kehtestamiseks ja ajakohastamiseks delegeeritud õigusakte.

Muudatusettepanek 18

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 4 – lõige 1 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

***1 a. Lõikes 1 osutatud delegeeritud õigusaktid võetakse vastu hiljemalt ... *
[Väljaannete talitus, palun sisestada kuupäev: 18 kuud pärast käesoleva määruse jõustumist].***

Or. en

Selgitus

Kogu liidu jaoks probleemsete invasiivsete võõrliikide esmase loetelu vastuvõtmise konkreetse kuupäeva kehtestamine on oluline, et tagada uute sätete tulemuslik rakendamine. Lisaks muudab see kogu protsessi läbipaistvamaks ja annab sidusrühmadele võimaluse uue õigusaktiga kohaneda ja sellele reageerida.

Muudatusettepanek 19

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 4 – lõige 1 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1 b. Komisjonile antakse õigus võtta kooskõlas artikliga 23 vastu delegeeritud õigusakte, et ajakohastada lõikes 2 sätestatud kriteeriumide alusel lõikes 1 osutatud loetelu.

Or. en

Selgitus

Loetelu ajakohastamise menetus peaks olema loetelu koostamisest selgelt eraldiseisev.

Muudatusettepanek 20

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 4 – lõige 2 – punkt a

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(a) võttes arvesse olemasolevat teaduslikku tõendusmaterjali, on leitud, et nad on liidu ***territooriumil*** võõrliigid, välja arvatud äärepoolseimates piirkondades;

(a) võttes arvesse olemasolevat teaduslikku tõendusmaterjali, on leitud, et nad on ***suurel osal*** liidu ***territooriumist*** võõrliigid, välja arvatud äärepoolseimates piirkondades;

Or. en

Selgitus

Seoses uue kavandatava artikliga 4 a võetakse niimoodi arvesse neid invasiivseid võõrliike, mis on ühes liikmesriigis või piirkonnas pärismaised, kuid teises invasiivsed. Eesmärk on kehtestada elupaikade direktiivis 92/43/EMÜ esitatud korrale sarnanev režiim (keeldusid ei kohaldata teatavatele liikidele ja liikmesriikidele).

Muudatusettepanek 21

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 4 – lõige 3 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

Liikmesriigid võivad esitada komisjonile taotluse invasiivse võõrliigi kandmiseks lõikes 1 osutatud loetellu. Kõnealused taotlused hõlmavad kõiki järgmisi **kriteeriume**:

Muudatusettepanek

Liikmesriigid võivad esitada komisjonile taotluse invasiivse võõrliigi kandmiseks lõikes 1 osutatud loetellu. Kõnealused taotlused hõlmavad kõiki järgmisi **andmeid**:

Or. en

Muudatusettepanek 22

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 4 – lõige 3 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

3 a. Lõikes 1 osutatud loetelus märgitakse, kas mõni liikmesriik on taotlenud artikli 4 a kohase erandi tegemist või kas selline erand on tehtud.

Or. en

Muudatusettepanek 23

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 4 – lõige 4

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

4. Lõikes 1 osutatud **loetelu koosneb maksimaalselt 50 liigist, sealhulgas liigid, mis võidakse** lisada artikliga 9 **ettenähtud** kiireloomuliste meetmete tulemusel.

4. Lõikes 1 osutatud **loetellu võib liike** lisada **liikmesriikide poolt kooskõlas** artikliga 9 **rakendatud** kiireloomuliste meetmete tulemusel.

Or. en

Selgitus

Soovitatud piirmäär – 50 invasiivset võõrliiki – on ettepaneku tõsine komistuskivi ja seda mõjuhinnangus ei käsitleta. Mõjuhinnangu kohaselt ei ole sellealane piirang tulevikku silmas pidades mõistlik. Euroopas kohanduvate invasiivsete võõrliikide arv tuleks viia miinimumini ja vähemalt kõige kahjulikumate invasiivsete võõrliikide mõju vastuvõetavale tasemele kärpimiseks tuleks võtta ohjamismeetmeid. Selle jaoks ei eksisteeri aga eksperdiarvamuse kohaselt kvantitatiivset eesmärki.

Muudatusettepanek 24

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 4 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 4 a

***Riikidele kogu liidu jaoks probleemsete
invasiivsete võõrliikide suhtes tehtavad
erandid***

***1. Kogu liidu jaoks probleemsete
invasiivsete võõrliikide puhul, mis on
konkreetses liikmesriigis pärismaiseid, ei
kohaldata selle liikmesriigi territooriumil
artikli 7 lõike 1 punktides b–g ning
artiklites 8, 11–15 ja 19 osutatud
piiranguid.***

***2. Liikmesriigid võivad esitada
komisjonile taotluse, et neile tehtaks
erand teatavatest või kõikidest artikli 7
lõike 1 punktides b–g ning artiklites 8,
11–15 ja 19 kogu liidu jaoks probleemsete
invasiivsete võõrliikide jaoks kehtestatud
piirangutest.***

***3. Erandi tegemise taotlus esitatakse
ainult juhul, kui täidetud on üks
järgmistest tingimustest:***

***a) usaldusväärsed teaduslikud andmed
tõendavad, et kõnealune liik ei ole selle
liikmesriigi territooriumil invasiivne;***

***b) kulude-tulude analüüs näitab
olemasolevate andmete põhjal ja
põhjendatud kindlusega, et kulud on
erakordselt suured ja saadava kasuga
võrreldes ebaproportsionaalsed, kusjuures***

arvesse võetakse ka asjaomase liikmesriigi sotsiaal-majanduslikku olukorda;

4. Erandi tegemise taotlus on nõuetekohaselt põhjendatud ja sellega koos esitatakse lõike 3 punktide a või b kohane tõendusmaterjal.

5. Komisjon võtab taotluse heakskiitmise või tagasilükkamise otsuse vastu rakendusaktiga. Kõnealune rakendusakt võetakse vastu artikli 22 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

6. Liikmesriigid tagavad ohjeldamismeetmete võtmise liigi edasise leviku vältimiseks, kuni lõikes 5 osutatud otsus on vastu võetud.

Or. en

Selgitus

Uue artikliga tagatakse liikmesriikidele suurem paindlikkus ja hõlmatakse ka sellised kogu liidu jaoks probleemsete invasiivsete võõrliikide loetellu kuuluvad liigid, mis on ühes piirkonnas pärismaised ja teise invasiivsed. Erandeid tuleks võimaldada ainult seda taotleva liikmesriigi jaoks. Erandid tuleks ette näha ka juhtudeks, kus on tegemist eriliselt keeruliste sotsiaal-majanduslike tingimustega, nii et vajalike meetmete võtmisega seotud kulud takistaksid meetmete nõuetekohast rakendamist.

Muudatusettepanek 25

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 5 – lõige 1 – punkt h

Komisjoni ettepanek

(h) kõnealuste liikide võimalike kasutusviiside ja nendest tuleneva võimaliku kasu kirjeldus.

Muudatusettepanek

(h) kõnealuste liikide *teadaolevate ja* võimalike kasutusviiside ja nendest tuleneva võimaliku kasu kirjeldus.

Or. en

Selgitus

Vaja on teadvustada ka liikide teadaolevaid kasutusviise, mitte spekuloida ainult nende võimalike kasutusviiside üle.

Muudatusettepanek 26

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 5 – lõige 1 – punkt h a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(h a) invasiivse võõrliigi sissetoomise ja levimise ohu vähendamise võimaluste hinnang ja valik.

Or. en

Selgitus

Hõlmama ja hindama peaks ka riskijuhtimise elemente.

Muudatusettepanek 27

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 5 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 23 vastu delegeeritud õigusakte, et veelgi täpsustada artikli 4 lõike 2 punktis b osutatud olemasoleva teadusliku tõendusmaterjali liiki ning näha ette üksikasjalik kirjeldus käesoleva artikli lõike 1 punktides **a–h** sätestatud elementide kohaldamiseks, sealhulgas meetoodika, mida kasutatakse nende elementide hindamiseks, võttes arvesse asjaomaseid riiklikke ja rahvusvahelisi standardeid ning asjaolu, et kõigepealt tuleb võtta meetmeid selliste liikide tõrjeks, millega seondub märkimisväärne majanduslik kahju või mis võivad seda põhjustada, sealhulgas kahju, mis tuleneb bioloogilise mitmekesisuse vähenemisest.

Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 23 vastu delegeeritud õigusakte, et veelgi täpsustada artikli 4 lõike 2 punktis b osutatud olemasoleva teadusliku tõendusmaterjali liiki ning näha ette üksikasjalik kirjeldus käesoleva artikli lõike 1 punktides **a – h a** sätestatud elementide kohaldamiseks, sealhulgas meetoodika, mida kasutatakse nende elementide hindamiseks, võttes arvesse asjaomaseid riiklikke ja rahvusvahelisi standardeid ning asjaolu, et kõigepealt tuleb võtta meetmeid selliste liikide tõrjeks, millega seondub märkimisväärne majanduslik kahju või mis võivad seda põhjustada, sealhulgas kahju, mis tuleneb bioloogilise mitmekesisuse vähenemisest.

Or. en

Muudatusettepanek 28

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 6 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Artikli 4 lõikes 1 osutatud loetellu **kantud liikidele**, mis on pärismaised äärepoolseimas piirkonnas, ei kohaldata artiklite 7, 8, 11 ja 13–17 sätteid selles äärepoolseimas piirkonnas, kus nad on pärismaised.

Muudatusettepanek

1. **Kogu liidu jaoks probleemsete invasiivsete võõrliikide puhul**, mis on pärismaised äärepoolseimas piirkonnas, ei kohaldata artiklite 7, 8, 11 ja 13–17 sätteid selles äärepoolseimas piirkonnas, kus nad on pärismaised.

Or. en

Selgitus

Kuna kogu liidu jaoks probleemsete invasiivsete võõrliikide mõiste on juba määratletud, on kogu tekstis parem viidata otse sellele selgele määratlusele.

Muudatusettepanek 29

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 7 – pealkiri

Komisjoni ettepanek

Kogu liidu jaoks **probleemseid invasiivseid võõrliike käsitlev keeld**

Muudatusettepanek

Kogu liidu jaoks **probleemsete invasiivsete võõrliikide puhul kohaldatavad piirangud**
(Käesolevat muudatusettepanekut kohaldatakse kogu teksti ulatuses. Kui muudatusettepanek vastu võetakse, tuleb vastavad muudatused teha kogu tekstis.)

Or. en

(Vt näiteks põhjendust 16 ning artikli 8 lõiget 1, artikli 9 lõiget 1 ja artikli 9 lõiget 4.)

Muudatusettepanek 30

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 7 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Artikli 4 lõikes 1 osutatud loetellu kantud liike ei tohi tahtlikult:

Muudatusettepanek

1. Kogu liidu jaoks probleemseid **invasiivseid võõrliike** ei tohi tahtlikult **ega ka hooletusest**:

Or. en

Muudatusettepanek 31

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 7 – lõige 1 – punkt a

Komisjoni ettepanek

(a) tuua **liidu territooriumile või vedada läbi liidu territooriumi**;

Muudatusettepanek

(a) **liikmesriiki sisse** tuua;

Or. en

Selgitus

Soovitatud uus sõnastus on selgem ja mõistetega kooskõlas.

Muudatusettepanek 32

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 7 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Liikmesriigid ennetavad kogu liidu jaoks probleemsete **invasiivsete võõrliikide** juhuslikku sissetoomist vastavalt artikli 11 lõike 3 ja 4 sätetele.

Muudatusettepanek

2. Liikmesriigid ennetavad **igasugust** kogu liidu jaoks probleemsete **invasiivsete võõrliikide** juhuslikku sissetoomist vastavalt artikli 11 lõike 3 ja 4 sätetele.

Or. en

Muudatusettepanek 33

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 7 – lõige 2 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2 a. Liikmesriigid võivad säilitada või kehtestada rangemad riiklikud eeskirjad, eesmärgiga hoida ära kogu liidu jaoks probleemsete invasiivsete võõrliikide sissetoomine, kohandumine ja levik.

Or. en

Selgitus

Praegu kehtib liikmesriikides seoses invasiivsete võõrliikidega mitmesuguseid impordi-, kaubandus- ja/või turunduskeelde. Need on praeguseks kehtestatud 13 liikmesriigis. Lähtudes teadmisest, et vahendite piiratus võib teatavate meetmete rakendamist takistada, tuleb süsteem kujundada nii, et see võimaldaks võimalikult suurt paindlikkust ning arvestaks asjaoluga, et liikmesriikides on invasiivsete võõrliikide tõrjeks juba teatavaid meetmeid võetud. Seetõttu peab olema selge, et liikmesriigid võivad kehtestada või säilitada rangemad meetmed.

Muudatusettepanek 34

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 8 – lõige 2 – punkt d

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(d) kui invasiivsed võõrliigid on loomad, siis nad võimaluse korral märgistatakse;

(d) kui **kogu liidu jaoks probleemsed** invasiivsed võõrliigid on loomad, siis nad võimaluse korral märgistatakse;

Or. en

Muudatusettepanek 35

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 8 – lõige 4

Komisjoni ettepanek

4. Loa taotlemisel esitab **ettevõtja** kõik vajalikud tõendid, et pädev asutus saaks hinnata, kas lõigetes 2 ja 3 osutatud tingimused on täidetud.

Muudatusettepanek

4. Loa taotlemisel esitab **taotleja** kõik vajalikud tõendid, et pädev asutus saaks hinnata, kas lõigetes 2 ja 3 osutatud tingimused on täidetud.

Or. en

Selgitus

Eesmärk on täpsustada, et kogu vajaliku tõendusmaterjali peab esitama luba taotlev isik.

Muudatusettepanek 36

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 10 – pealkiri

Komisjoni ettepanek

Piirangud, mida kohaldatakse asjaomase liikmesriigi jaoks probleemse invasiivse võõrliigi tahtliku keskkonda viimise suhtes

Muudatusettepanek

Liikmesriigi jaoks probleemsete invasiivsete võõrliikide puhul kohaldatavad piirangud

Or. en

Muudatusettepanek 37

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 10 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Liikmesriigid keelavad selliste muude kui kogu liidu jaoks probleemsete invasiivsete võõrliikide tahtliku keskkonda viimise, mille kohta liikmesriik on teaduslike tõendite põhjal arvamusel, et nende keskkonda viimine ja seal levimine

Muudatusettepanek

1. Selleks et hoida ära liikmesriigi jaoks probleemsete invasiivsete võõrliikide sissetoomine, kohandumine ja levik, võtab liikmesriik kas liikmesriigi jaoks probleemse invasiivse võõrliigi suhtes meetmeid, mis hõlmavad artikli 7 lõikes 1

avaldata asjaomase liikmesriigi territooriumil märkimisväärset negatiivset mõju isegi juhul, kui selline mõju ei ole täielikult kindlaks tehtud („liikmesriigi jaoks probleemne invasiivne võõrliik”); tahtlik keskkonda viimine on protsess, mille käigus viiakse organism ükskõik millisel eesmärgil keskkonda, võtmata selle väljapääsemist ja levimist takistavaid meetmeid.

sätetatud mis tahes piiranguid, või säilitab või kehtestab rangemad riiklikud eeskirjad.

Or. en

Selgitus

Parem ja selgem on lubada liikmesriikidel kohaldada liikmesriigi jaoks probleemsete invasiivsete võõrliikide puhul kõiki kasulikuks peetavaid piiranguid. Lisaks, nagu juba öeldud, tuleb süsteem kujundada nii, et see võimaldaks paindlikkust ja võtaks arvesse asjaolu, et liikmesriigid on invasiivsete võõrliikide vastu võitlemiseks juba teatavaid meetmeid võtnud. Seetõttu peab olema selge, et liikmesriigid võivad kehtestada või säilitada rangemad meetmed.

Muudatusettepanek 38

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 10 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Liikmesriik teavitab komisjoni ja teisi liikmesriike liikidest, mida **ta peab** liikmesriigi jaoks probleemseks invasiivseks võõrliigiks.

Muudatusettepanek

2. Liikmesriigid teavitavad komisjoni ja teisi liikmesriike liikidest, mida **nad peavad** liikmesriigi jaoks probleemseks invasiivseks võõrliigiks, **ning annavad teada ka kooskõlas lõikega 1 kehtestatud piirangutest.**

Or. en

Muudatusettepanek 39

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 10 – lõige 3 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

3. Liikmesriikide pädevad asutused võivad **teataval juhul anda loa liikmesriigi jaoks probleemse invasiivse võõrliigi tahtlikuks keskkonda viimiseks eeldusel**, et järgmisi tingimusi on täielikult arvesse võetud:

Muudatusettepanek

3. Liikmesriikide pädevad asutused võivad **teha kooskõlas lõikega 1 kehtestatud piirangute kohaldamise suhtes erandeid, tingimusel** et järgmisi tingimusi on täielikult arvesse võetud:

Or. en

Muudatusettepanek 40

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 11 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Liikmesriigid teostavad **hiljemalt [18 kuud** pärast **käesoleva määruse jõustumist – lisada kuupäev]** invasiivsete võõrliikide juhusliku sissetoomise ning levimise teede ja viiside põhjaliku analüüsi oma territooriumil ning teevad kindlaks, milliste liikumisteede ja -viiside suhtes tuleb kõigepealt meetmeid võtta („prioriteetsed liikumisteed ja -viisid”) sel moel liitu sisenevate liikide hulga või nende tekitatud kahju tõttu. **Seda tehes keskenduvad liikmesriigid eelkõige kogu liidu jaoks probleemsete invasiivsete võõrliikide sissetoomisteede ja -viiside analüüsile.**

Muudatusettepanek

1. Liikmesriigid teostavad **kahe aasta jooksul** pärast **artikli 4 lõikes 1 osutatud loetelu vastuvõtmist kogu liidu jaoks probleemsete** invasiivsete võõrliikide juhusliku sissetoomise ning levimise teede ja viiside põhjaliku analüüsi oma territooriumil ning teevad kindlaks, milliste liikumisteede ja -viiside suhtes tuleb kõigepealt meetmeid võtta („prioriteetsed liikumisteed ja -viisid”) sel moel liitu sisenevate liikide hulga või nende tekitatud kahju tõttu.

Or. en

Selgitus

Kogu protsess peab toimuma kindlas järjekorras: liikmesriik ei saa töötada välja tegevuskava, kuni invasiivsete liikide loetelu ei ole kehtestatud. Analüüsi teostamiseks soovitatakse anda ka pikem tähtaeg, sest esialgne ajaline raamistik võib osutada ebareaalseks. Sarnased muudatusettepanekud on tehtud ka artikli 11 lõike 2, artikli 12 lõike 1

ning artikli 13 lõike 1 kohta.

Muudatusettepanek 41

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 11 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Iga liikmesriik koostab **hiljemalt [kolm aastat alates käesoleva määruse jõustumisest – lisada kuupäev]** tegevuskava ja rakendab seda lõike 1 kohaselt kindlakstehtud prioriteetsete liikumisteede ja -viiside käsitlemiseks. Kõnealune tegevuskava sisaldab tegevuse ajakava ning selles kirjeldatakse meetmeid, mida võetakse prioriteetsete liikumisteede ja -viiside käsitlemiseks ning selleks, et ennetada invasiivsete võõrliikide juhuslikku sissetoomist liitu ja ning nende levimist keskkonnas.

Muudatusettepanek

2. Iga liikmesriik koostab **kolme aasta jooksul pärast artikli 4 lõikes 1 osutatud loetelu vastuvõtmist** tegevuskava ja rakendab seda lõike 1 kohaselt kindlakstehtud prioriteetsete liikumisteede ja -viiside käsitlemiseks. Kõnealune tegevuskava sisaldab tegevuse ajakava ning selles kirjeldatakse meetmeid, mida võetakse prioriteetsete liikumisteede ja -viiside käsitlemiseks ning selleks, et ennetada invasiivsete võõrliikide juhuslikku sissetoomist liitu ja ning nende levimist keskkonnas.

Or. en

Muudatusettepanek 42

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 12 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Liikmesriikides on **hiljemalt [18 kuud pärast käesoleva määruse jõustumist – lisada kuupäev]** kehtestatud järelevalvesüsteem, mille kaudu kogutakse uuringute, seire või muude menetluste abil andmeid keskkonnas esinevate invasiivsete võõrliikide kohta ja talletatakse need, et vältida invasiivsete võõrliikide levimist liitu.

Muudatusettepanek

1. Liikmesriikides on **18 kuu jooksul pärast artikli 4 lõikes 1 osutatud loetelu vastuvõtmist** kehtestatud järelevalvesüsteem, mille kaudu kogutakse uuringute, seire või muude menetluste abil andmeid keskkonnas esinevate invasiivsete võõrliikide kohta ja talletatakse need, et vältida invasiivsete võõrliikide levimist liitu.

Or. en

Muudatusettepanek 43

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 13 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Hiljemalt [12 kuud *alates käesoleva määruse jõustumisest – lisada kuupäev*] on liikmesriikides täielikult toimivad struktuurid, et teostada liitu toodud loomade ja taimede, sealhulgas seemnete, munade või leviste ametlikke kontrolle, mis on vajalik kogu liidu jaoks probleemsete invasiivsete võõrliikide tahtliku sissetoomise vältimiseks.

Muudatusettepanek

1. Hiljemalt 12 kuud *pärast artikli 4 lõikes 1 osutatud loetelu vastuvõtmist* on liikmesriikides täielikult toimivad struktuurid, et teostada liitu toodud loomade ja taimede, sealhulgas seemnete, munade, *teatud arenguetapis isendite* või leviste ametlikke kontrolle, mis on vajalik kogu liidu jaoks probleemsete invasiivsete võõrliikide tahtliku sissetoomise vältimiseks.

Or. en

Selgitus

Arenguetappide mainimine on oluline eelkõige seoses selgrootute vastsete, nümfide ja nukkude, selgroogsete embriote ning kahepaiksete ja kalade ontogeneesitappidega.

Muudatusettepanek 44

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 17 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Kaksteist kuud pärast invasiivse võõrliigi kandmist artikli 4 lõikes 1 osutatud loetellu, on liikmesriik kehtestanud selliste kogu liidu jaoks probleemsete invasiivsete võõrliikide ohje meetmed, mille puhul liikmesriik on leidnud, et need liigid on tema territooriumil laialt levinud; kõnealuste meetmetega vähendatakse nii palju kui võimalik mõju bioloogilisele mitmekesisusele ja ökosüsteemi teenustele ning inimeste tervisele ja majandusele. Ohjemeetmed põhinevad kulude ja tulude analüüsil ning hõlmavad ka artikli 18

Muudatusettepanek

1. Kaksteist kuud pärast invasiivse võõrliigi kandmist artikli 4 lõikes 1 osutatud loetellu, on liikmesriik kehtestanud selliste kogu liidu jaoks probleemsete invasiivsete võõrliikide ohje meetmed, mille puhul liikmesriik on leidnud, et need liigid on tema territooriumil laialt levinud; kõnealuste meetmetega vähendatakse nii palju kui võimalik mõju bioloogilisele mitmekesisusele ja ökosüsteemi teenustele ning inimeste tervisele ja majandusele. Ohjemeetmed põhinevad kulude ja tulude analüüsil, *nende puhul võetakse arvesse*

kohaseid taastamismeetmeid.

keskkonnale avaldatavat mõju ning need hõlmavad ka artikli 18 kohaseid taastamismeetmeid.

Or. en

Selgitus

Otsuste taandamine ainult majanduslikele kaalutlustele ei ole ei piisav ega ka asjakohane (kas või hiid-karuputke näitel).

Muudatusettepanek 45

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 18 – lõige 1**

Komisjoni ettepanek

1. Liikmesriigid võtavad proportsionaalsed taastamismeetmed, et aidata taastada ökosüsteemi, mille seisukorda on halvendanud või mida on kahjustanud või mille on hävitanud kogu liidu jaoks probleemne invasiivne võõrliik.

Muudatusettepanek

1. Liikmesriigid võtavad proportsionaalsed taastamismeetmed, et aidata taastada ökosüsteemi, mille seisukorda on halvendanud või mida on kahjustanud või mille on hävitanud kogu liidu jaoks probleemne invasiivne võõrliik, **välja arvatud juhul, kui kulude ja tulude analüüs näitab olemasolevate andmete põhjal ja põhjendatud kindlusega, et kulud on erakordselt suured ja taastamismeetmetega saavutatava kasuga võrreldes ebaproportsionaalsed.**

Or. en

Selgitus

Taastamismeetmed on sageli kulukamad kui hävitamine. Kui pärast hävitamist ei ole võimalik teha selliste meetmete võtmise kohustusest erandit, ei pruugi liikmesriigid kaasnevate kulude tõttu liidu jaoks probleemseid invasiivseid võõrliike alati hävitada.

Muudatusettepanek 46

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 18 – lõige 2 – punkt b

Komisjoni ettepanek

(b) *meetmed, millega välditakse* uut invasiooni pärast liigi hävitamist.

Muudatusettepanek

(b) *tugimeetmed, mille abil vältida* uut invasiooni pärast liigi hävitamist.

Or. en

Selgitus

Tehniliselt ei ole uue invasiooni vältimist võimalik tagada.

Muudatusettepanek 47

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 20 – pealkiri

Komisjoni ettepanek

Teabetoetusmehhanism

Muudatusettepanek

Teabetoetussüsteem

Or. en

Selgitus

Mehhanismi asemel oleks parem kasutada sõna „süsteem”, et vältida ühtlasi segaduse tekitamist artikli teises lõikes osutatud andmetoetusmehhanismiga.

Muudatusettepanek 48

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 20 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Komisjon kehtestab *jürk-jürgult teabetoetusmehhanismi*, mis on vajalik, et hõlbustada käesoleva määruse kohaldamist.

Muudatusettepanek

1. Komisjon kehtestab *12 kuu jooksul pärast artikli 4 lõikes 1 osutatud loetelu vastuvõtmist teabetoetussüsteemi*, mis on vajalik, et hõlbustada käesoleva määruse kohaldamist.

Selgitus

Teabetoetussüsteem on kogu protsessi IT-toe äärmiselt oluline osa ning seega tuleb see kehtestada tervikuna ja kindlaks tähtajaks.

Muudatusettepanek 49

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 20 – lõige 2**

Komisjoni ettepanek

2. **Algetapis** hõlmab **süsteem** andmetoetusmehhanismi, mis ühendab invasiivseid võõrliike käsitlevaid olemasolevaid andmesüsteeme, pöörates erilist tähelepanu teabele kogu liidu jaoks probleemsete invasiivsete võõrliikide kohta, et hõlbustada artikliga 19 ettenähtud aruandlust.

Muudatusettepanek

2. **Süsteem** hõlmab andmetoetusmehhanismi, mis ühendab invasiivseid võõrliike käsitlevaid olemasolevaid andmesüsteeme, pöörates erilist tähelepanu teabele kogu liidu jaoks probleemsete invasiivsete võõrliikide kohta, et hõlbustada artikliga 19 ettenähtud aruandlust.

Or. en

Muudatusettepanek 50

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 20 – lõige 3**

Komisjoni ettepanek

3. **Teises etapis saab** lõikes 2 osutatud andmetoetusmehhanismist vahend, mis aitab komisjonil käsitleda artikli 14 lõikega 2 nõutud teateid.

Muudatusettepanek

3. Lõikes 2 osutatud andmetoetusmehhanismist **saab** vahend, mis aitab komisjonil käsitleda artikli 14 lõikega 2 nõutud teateid.

Or. en

Muudatusettepanek 51

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 20 – lõige 4

Komisjoni ettepanek

4. *Kolmandas etapis saab lõikes 2 osutatud andmetoetusmehhanismist vahend* teabe vahetamiseks muude käesoleva määruse kohaldamisega seotud aspektide kohta.

Muudatusettepanek

4. Lõikes 1 osutatud *teabetoetussüsteem sisaldab mehhanismi* teabe vahetamiseks muude käesoleva määruse kohaldamisega seotud aspektide kohta, *eelkõige seoses invasiivsete võõrliikide varajase avastamise ja küire hävitamisega.*

Or. en

Muudatusettepanek 52

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 20 – lõige 4 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

4 a. Komisjon võib teha teabetoetussüsteemi käitamise osaliselt või täielikult Euroopa Keskkonnaameti ülesandeks, võttes nõuetekohaselt arvesse nende ülesannete delegeerimise kulutasuvust ning ameti juhtimisstruktuurile ja selle rahalistele ja inimressurssidele avaldatavat mõju.

Or. en

Selgitus

Keskne koordineeritud teabesüsteem on kavandatavate meetmete edu pant ning komisjon peaks kasutama rakendamise toetamiseks kõiki olemasolevaid vahendeid, sh eelkõige Euroopa Keskkonnaameti vägagi asjakohaseid eksperditeadmisi. Töötajaid tuleks eraldada vastavalt vajadusele, võttes ülesannete delegeerimisel loomulikult arvesse kulutasuvust.

Muudatusettepanek 53

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 21 – lõige 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1 a. Kui kogu liidu jaoks probleemsete invasiivsete liikide loetelu vastu võetakse või ajakohastatakse, tagab komisjon vähemalt asjakohaste valitsusväliste organisatsioonidega konsulteerimise kaudu, et üldsusele antakse tegelik võimalus vastuvõtmise või ajakohastamise protsessis osaleda.

Or. en

Selgitus

Üldsus on piiravate meetmete suhtes alati väga tundlik. Invasiivsete võõrliikidega tegelemisel ei ole võimalik üldsuse tõhusa toetuseta edu saavutada.

Muudatusettepanek 54

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 22 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 22 a

Teadusfoorum

- 1. Eriotstarbelise organina luuakse teadusfoorum. See annab komisjonile nõu kõikides käesoleva määruse ning eelkõige selle artiklite 4 ja 5, artikli 9 lõike 4 ja artikli 16 kohaldamisega seotud teaduslikes küsimustes.***
- 2. Teadusfoorumit juhatab komisjon. See koosneb liikmesriikide poolt ametisse nimetatud teadusringkondade esindajatest.***
- 3. Teadusfoorum annab soovitusi liikide kohta, kelle puhul võiks kaaluda riskihindamise läbiviimist, et lisada need***

potentsiaalselt kogu liidu jaoks probleemsete invasiivsete võõrliikide loetellu, võttes arvesse nende tegelikku või potentsiaalset ohtu muutuda liidus invasiivseks. Komisjon konsulteerib teadusfoorumiga ka enne seda, kui teeb ettepaneku eemaldada mõni liik kogu liidu jaoks probleemsete invasiivsete võõrliikide loetelust.

4. Artiklis 22 osutatud komiteed hoitakse teadusfoorumi soovitustega täielikult kursis.

Or. en

Selgitus

Võttes arvesse määruse laia reguleerimisala, on äärmiselt oluline luua sihtotstarbeline tehniline/teaduslik organ, nn teadusfoorum, kes toetaks otsustamisprotsessi eksperditeadmistega.

Muudatusettepanek 55

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 23

Komisjoni ettepanek

Artikkel 23

Delegeerimine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artikli 5 lõikes 2 osutatud volitused antakse komisjonile määramata ajaks alates käesoleva määruse jõustumisest.
3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli 5 lõikes 2 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist Euroopa Liidu Teatajas või

Muudatusettepanek

Artikkel 23

Delegeerimine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artikli **4 lõigetes 1 ja 1 b ning artikli 5** lõikes 2 osutatud volitused antakse komisjonile määramata ajaks alates käesoleva määruse jõustumisest.
3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artikli **4 lõigetes 1 ja 1 b ning artikli 5** lõikes 2 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist

otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.

4. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

5. Artikli 5 lõike 2 alusel vastuvõetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavastegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväiteid või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväiteid. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Euroopa Liidu Teatajas või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.

4. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

5. Artikli **4 lõigete 1 ja 1 b ning artikli 5** lõike 2 alusel vastuvõetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavastegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväiteid või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväiteid. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Or. en

Muudatusettepanek 56

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 26 – lõige 1 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

1. Erandina artikli 7 lõike 1 punktidest c ja f, lubatakse selliste lemmikloomade omanikel, kes kuuluvad **artikli 4 lõikes 1 osutatud** loetellu kantud liiki ning keda peetakse muul kui kaubanduslikul otstarbel, pidada neid kuni loomade loomuliku surmani, kui on täidetud järgmised tingimused:

Muudatusettepanek

1. Erandina artikli 7 lõike 1 punktidest c ja f, lubatakse selliste lemmikloomade omanikel, kes kuuluvad **kogu liidu jaoks probleemsete invasiivsete võõrliikide** loetellu kantud liiki ning keda peetakse muul kui kaubanduslikul otstarbel, pidada neid kuni loomade loomuliku surmani, kui on täidetud järgmised tingimused:

Or. en

SELETUSKIRI

Võõrliigid kanduvad nende looduslikult levialalt üle ökoloogiliste piiride edasi otseselt või kaudselt inimtegevuse tulemusena. Mõned nendest liikidest ei suuda uues keskkonnas kohaneda ja surevad seal kiiresti välja, teised võivad aga ellu jääda, paljuneda ja levida.

Invasiivsed võõrliigid on liigid, mille sissetoomine või levik on kahjulik bioloogilisele mitmekesisusele ja ökosüsteemi teenustele või keskkonnale, inimeste tervisele ja sotsiaalmajanduslikule arengule. Invasiivsed võõrliigid hõlmavad loomi, taimi, seeni ja mikroorganisme ning need mõjutavad ELi maismaaterritooriumi ja veekogusid, meresid ja saari.

Bioloogilist mitmekesisust ja ökosüsteeme mõjutab ainult 11% Euroopas dokumenteeritud enam kui 12 000 võõrliigist, teatavat majanduslikku mõju omab 13 %.

Nende mõju bioloogilisele mitmekesisusele on aga märkimisväärne ning invasiivseid võõrliike peetakse elupaikade kadumise järel teiseks kõige olulisemaks bioloogilise mitmekesisuse vähenemise põhjustajaks ja liikide väljasuremise põhjuseks.

Invasiivsed võõrliigid võivad edasi kanda haigusi või põhjustada ise terviseprobleeme (nt astma, dermatiit, allergiad) ning sellel on sotsiaalne ja majanduslik mõju. Invasiivsed võõrliigid võivad kahjustada taristut ja puhkevõimalusi ning takistada metsandust või tekitada kahju põllumajandusele.

Eeldatavasti on bioloogiline invasioon Euroopas kasvamas. Usaldusväärsetel olemasolevatel andmetel põhinevate hinnangute kohaselt on invasiivsete võõrliikide arv näidiseks võetud taksonoomilistes üksustes, elupaikade liikides või asjaomastes piirkondades kasvanud Euroopas viimase 35 aasta jooksul 76%.

Praegustest uute liikide kohandumisel ilmnevatest suundumustest on näha, et probleem ei ole kaugeltki kontrolli all ning eeldatavasti avaldab see edaspidi bioloogilisele mitmekesisusele veel tõsisemat mõju, kuna probleemiga on seotud üha rohkem liike ning ökosüsteemid on invasioonide suhtes muu surve tõttu (elupaikade kadumine, halvenemine, killustumine ja ülemäärane kasutamine ning kliimamuutused) üha tundlikumad.

Hinnanguliselt on invasiivsed võõrliigid läinud ELile viimase 20 aasta jooksul maksma vähemalt 12 miljardit eurot aastas ning kahju suurus üha kasvab. Invasiivsete liikide leviku ärahoidmise, reguleerimise ja nende hävitamise maksumus ELis jääb aastas 40–100 miljoni euro vahemikku.

Ettepaneku taust

Invasiivsed võõrliigid on bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni kohaselt esmatähtis valdkond. Ühe konkreetse Nagoya-järgse eesmärgi kohaselt (Aichi bioloogilise mitmekesisuse üheksas eesmärk) peavad 2020. aastaks invasiivsed võõrliigid ja liikumisteed olema kindlaks määratud ja prioriseeritud ning esmatähtsad liigid kontrolli all või hävitatud,

samuti tuleb aastaks 2020 võtta meetmeid liikumisteede kontrollimiseks, et vältida invasiivsete võõrliikide sissetoomist ja kohandumist.

Euroopa Parlament ja keskkonna nõukogu kiitsid 2009. aastal kindlalt heaks ELi invasiivsete võõrliikide strateegia väljatöötamise.

Invasiivsete võõrliikide küsimus on ühtlasi üks bioloogilise mitmekesisuse tegevuskava kümnest esmatähtsast eesmärgist ning viies eesmärk aastani 2020 koostatud ELi bioloogilise mitmekesisuse strateegias, mille eesmärk on tagada ELi tasandi terviklik ja kooskõlastatud lähenemine kahjulike invasiivsete võõrliikide sissetoomise ja leviku vältimiseks ja kontrollimiseks ELis.

Uue bioloogilise mitmekesisuse strateegia kohaselt pidi komisjon esitama 2012. aastaks ettepaneku võtta vastu sihipärane õiguslik vahend, mille abil lahendada invasiivsete võõrliikidega seotud ühised probleemid ELis.

Komisjoni ettepanek

Euroopa Komisjon avaldas invasiivsete võõrliikide sissetoomise ja levimise ennetamist ja ohjamist käsitleva õigusakti ettepaneku 9. septembril 2013. aastal.

Komisjon jõudis juba varem järeldusele, et invasiivsete võõrliikide küsimuse tulemuslikuks käsitlemiseks on ainsana kasu põhiõigusaktist. See leidis kinnitust mõjuhinnangus. Seetõttu esitaski komisjon ettepaneku võtta vastu määrus. Tulemuslikkuse tagamiseks peaks sellega kaasnema kohustus hävitada kiirelt kogu liidu jaoks probleemsed invasiivsed võõrliigid, mis on alles kohandumisjärgus.

Õigusakt kohustab liikmesriike viivitamatult tegutsema ja teavet jagama. Erandid on võimalikud, kui komisjon need heaks kiidab.

Ettepaneku eelnõu põhielement on loetelu koostamine kogu liidu jaoks probleemsetest invasiivsetest võõrliikidest, mille negatiivne mõju on selline, et nõuab kooskõlastatud tegevust liidu tasandil. Loetelu koostab komisjon koostöös liikmesriikidega. Liigid, mida peetakse kogu liidu jaoks probleemseks, keelatakse (teatavate piiratud eranditega). Liikmesriigid peavad võtma meetmeid, et tagada nende liikide sissetoomise, nendega kauplemise ning nende pidamise, aretamise või keskkonda viimise ärahoidmine ELis. Need liigid võivad põhjustada kahju kas kogu liidus või ainult selle üksikutes osades, kuid nende mõju tõsidus õigustab teiste ELi liikmesriikide abi palumist.

Komisjon on teinud ettepaneku kanda kogu liidu jaoks probleemsete liikide nimekirja esialgu 50 liiki, et keskenduda kõige ohtlikumatele liikidele ja luua liikmesriikide jaoks piisav õiguskindlus, et seada sisse vajalikud ohjamisstruktuurid.

Ettepanekus on ette nähtud ka varajase hoiatamise süsteem. Kui liikmesriigi territooriumil avastatakse järsku invasiivne võõrliik, peab liikmesriik komisjoni ja teisi liikmesriike viivitamatult hoiatama, et peatada selle edasine levik.

Kui kogu liidu jaoks probleemsete liikide loetellu kuuluv liik on juba mõnes liikmesriigis levinud, peab see liikmesriik võtma meetmeid liigi hävitamiseks või ohjamiseks ning tagama olukorra kontrolli all hoidmise.

Raportööri ettepanek

Raportöör jagab komisjoni seisukohta, et ettepanek peaks rajanema järgmisel kolmel peamisel põhimõttel.

- **ENNETAMINE**

Ennetamise eesmärk on vähendada ELi toodavate uute invasiivsete võõrliikide arvu ning vältida seeläbi bioloogilise mitmekesisuse üha suuremat ohustamist, aga ka ühiskonnale ja majandusele avaldatavat kahjulikku mõju.

- **PRIORITEETIDE SEADMINE**

Prioriteetide seadmine võimaldab meil tulemuslikult tegutseda, kuna vahendeid kasutatakse sihipäraselt kõige ohtlikumate invasiivsete võõrliikide vastu, st seal, kus sellest on bioloogilise mitmekesisuse jaoks ning ühiskonna ja majanduse seisukohast kõige rohkem kasu.

- **KOORDINEERIMINE**

Sidus ja koordineeritud tegutsemine kogu ELis suurendab liidu tasandi meetmete tulemuslikkust, sest nii välditakse olukorda, kus ühes liikmesriigis võetud meetmed nullitakse teise liikmesriigi tegevusetusega.

Raportöör peab komisjoni ettepanekut kiiduväärseks, kuid on seisukohal, et mitut selle aspekti tuleb muuta.

Raporti projektis esitatud peamised muudatusettepanekud

- **Loetellu kantud liikide arvu piiramine**

Ettepanek piirata loetelu 50 invasiivse võõrliigiga ja võimaldada nimekirja läbivaatamist alles viie aasta möödumisel, kujutab endast tõelist vajakajäämist. Mõjuhinnangus 50 liigi piiri kehtestamist ei käsitleta ning mõjuhinnangu kokkuvõttes on isegi öeldud, et võimatu on ette teada, kui paljude ja milliste invasioonidega on vaja tegeleda ning millised ja kui paljud liigid kogu liidu jaoks probleemsete invasiivsete võõrliikide loetellu kantakse.

Euroopas kohanduvate invasiivsete võõrliikide arv tuleks viia miinimumini ja vähemalt kõige ohtlikumate invasiivsete võõrliikide mõju vastuvõetavale tasemele kärpimiseks tuleks võtta meetmeid. Selle näitaja puhul ei eksisteeri aga kvantitatiivseid eesmärke.

Teadusringkondades ollakse nõus, et käesoleva määruse kohaldamise piiramine viiekümneliigilisele kitsale nimekirjale ei ole teaduslikult põhjendatud ning et selle kindel tagajärg oleks tõsiasi, et EL ei suuda 2020. aastaks Aichi bioloogilise mitmekesisuse üheksandat eesmärki saavutada. Selline piir tuleks kaotada ja asendada süsteemiga, mis on paindlik, reageerimisvõimeline ja mida on võimalik ajakohastada nii sageli kui vajalik.

- **Invasiivsete võõrliikide loetelu koostamine ja ajakohastamine**

Kogu liidu jaoks probleemsete invasiivsete võõrliikide loetelu on õigusakti keskse tähtsusega element, mis on tihedalt seotud selle kohaldamisalaga, mistõttu tuleks loetelu esitada alusakti lisas. Loetelu lisamine alusaktile võimaldab ühtlasi suuremat õigusselgust kui eraldiseisev loetelu. Sellest tulenevalt on loetelu koostamiseks ja ajakohastamiseks asjakohasem kasutada delegeeritud õigusakte, mitte rakendusakte.

- **Liigid, mis on mõnes Euroopa osas pärismaised, kuid teistes osades invasiivsed**

Võitluses liikidega, mis on liidu territooriumi teatud osades invasiivsed, võivad liidu tasandi koostöömeetmed osutada kasulikuks sõltumata sellest, kas liik on mõnes muus liidu osas pärismaine või on liitu toodud väljastpoolt. Kõikide invasiivsete liikide üldine loetellu kandmine sõltumata sellest, kas liik on mõnes ELi osas endeemiline või mitte, tähendaks, et kõik liikmesriigid peaksid kaaluma, millise tasandi koostöömeetmed on liigi mõju vältimiseks või ohjamiseks vajalikud või põhjendatud.

- **Liikmesriigi jaoks probleemsed invasiivsed võõrliigid (vabatahtlik meede)**

Liikmesriigi tasandil meetmete võtmist oleks kasulik lubada seoses invasiivsete võõrliikidega, mis ei ole kantud kogu liidu jaoks probleemsete võõrliikide loetellu, kuid mille keskkonda viimisel on liikmesriikide hinnangul arvestatav kahjulik mõju, kuigi see ei pruugi olla täielikult kinnitust leidnud. See, kas võõrliiki käsitletakse liikmesriigi jaoks probleemseks või mitte, on liikmesriigi otsustada. Sellega kaasneb liikmesriikidele üksnes kohustus kehtestada enda territooriumil probleemseks peetavate liikide keskkonda viimiseks loasüsteem.

- **Rangemate eeskirjade lubamine**

Lähtudes teadmisest, et vahendite piiratus võib teatavate meetmete rakendamist takistada, tuleb süsteem kujundada nii, et see võimaldaks võimalikult suurt paindlikkust ning arvestaks asjaoluga, et liikmesriikides on invasiivsete võõrliikide ohjamiseks juba teatavaid meetmeid võetud. Seetõttu on raportööri eesmärk tagada, et liikmesriigid võivad kehtestada rangemad meetmed (või need säilitada).

- **Erandid**

Erandite tegemisel suuremast osast (aga mitte kõikidest) piirangutest ja kohustustest on eesmärgiks ja sihiks piirkondlike erinevuste võimaldamine seoses liikide kohandamise või leviku vältimiseks võetavate meetmete põhjendatuse ja

vajalikkusega, et lubada liikmesriikidel ise otsustada, millised meetmed on nende territooriumi tingimustes asjakohasemad, sest nii vähendatakse biogeograafilistest asjaoludest tingitud kulusid.

- **Teabetoetussüsteem**

Raportöör on veendunud, et teabetoetussüsteem on määruse eduka rakendamise eeltingimus ning et see tuleb kasutusele võtta 12 kuu jooksul pärast määruse jõustumist. Süsteemi puhul võib kasu olla ka Euroopa Keskkonnaameti asjaomastest eksperditeadmistest.

- **Üldsuse osalemine**

Üldsuse kaasamist käsitlevaid sätteid tuleks tugevdada, sest üldsuse tulemuslik kaasamine võimaldaks üldsusel väljendada ja otsustajatel arvesse võtta arvamusi ja probleeme, mis võivad olla selliste otsuste puhul asjakohased, ning nii suurendatakse otsustamisprotsessi usaldusväärust ja läbipaistvust, aidatakse suurendada üldsuse teadlikkust keskkonnaküsimuste kohta ning avaldatakse toetust vastuvõetavatele otsustele.

- **Teadusfoorum**

Võttes arvesse määruse laia reguleerimisala, on oluline luua sihtotstarbeline tehniline/teaduslik organ, mis toetaks otsustamisprotsessi eksperditeadmistega.